

Ainekava eGe2

Õpikud: Geograafia gümnaasiumile II kursus MAA KUI SÜSTEEM. Eesti Loodusfoto 2015
Geograafia gümnaasiumile II Üldmaateadus. Avita 2014

Periood	Tunde	Õppesisu
I		Kaardi kasutamine. Maailma füüsilise kaardi tundmaõppimine.
	2	Konsultatsioon
II		Maa teke ja areng. Geoloogiline ajaskaala. Litosfäär. Maa siseehitus. Laamtektoonika. Vulkanism. Maavärinad. Kivimite ringe.
	2	Konsultatsioon
III		Atmosfäär. Kliimat kujundavad tegurid. Päikesekiirguse jaotumine. Üldine õhuringlus. Tuuled. Õhumassid, soojad ja külmad frondid. Tsüklon, antitsüklon. Ilmakaart ja selle lugemine. Ilmaprognoos ja kliimamuutused. Osoonikihi hõrenemine. Kasvuhooneefekt.
	2	Konsultatsioon
IV		Hüdrofäär. Vee jaotumine Maal ja veeringe. Maailmamere tähtsus. Veetemperatuur ja soolsus maailmameres. Hoovused. Looded. Rannaprotsessid. Erinevad rannikud. Liustikud, nende teke, levik ja tähtsus. Liustike roll kliima ja pinnamoe kujunemises. Biosfäär. Boioomid. Kliima, taimestiku ja mullastiku seosed. Kivimite murenemine. Muld ja mulla teke. Mullatekete tegurid. Mulla ehitus ja mulla omadused.
	2	Konsultatsioon
V	2	Kursuse arvestus

Kursuse hindamine:

Kursuse hinde saamiseks võib iseseisvalt täita 4 töölehte, mis annab 40% hindest ja sooritada koolis arvestustöö (50% hindest) ja tunda maailma füüsilist kaarti (10% hindest).

Hinne 5: Liigitab, toob näiteid, loetleb, selgitab, tunneb ära, lahendab ülesandeid, analüüsib, võrdleb, seostab, teeb järeldusi, üldistab, hindab tulemusi (90 %).

Hinne 4: Liigitab, toob näiteid, loetleb, selgitab, tunneb ära, kasutab, lahendab ülesandeid, analüüsib, võrdleb, seostab, teeb järeldusi, üldistab, hindab tulemusi, teeb üksikuid vigu või on ebatäpne (75 - 89 %).

Hinne 3: Üldjoontes liigitab, toob näiteid, loetleb, selgitab, tunneb ära, kasutab, lahendab lihtsamaid ülesandeid, võrdleb, seostab ja üldistab, vastustes puudub põhjalikkus, esineb suuremaid vigu (50 – 74 %).

Õpitulemused:

tunneb maailma füüsilist kaarti: Mered ja lahed: Läänemeri, Põhjameri, Barentsi meri, Vahemeri, Must meri, Punane meri, Kariibi meri, Jaapani meri, Ohhota meri, Mehhiko laht, Guinea laht, Pärsia laht, Hudsoni laht; Kanalid: Panama, Suessi; Väinad: Taani väinad, Inglise kanal e. La Manche, Gibraltar, Beringi, Magalhaesi; **Saared ja saarestikud:** Suurbritannia, Iiri, Island, Kreeta, Küpros, Sitsiilia, Sardiinia, Korsika, Gröönimaa, Kuuba, Madagaskar, Sri Lanka, Sumatra, Jaava, Kalimantan, Uus-Guinea, Jaapan, Uus-Meremaa; **Poolsaared:** Skandinaavia, Jüüti, Apenniini, Pürenee, Balkan, Araabia, Hindustani, Indo-Hiina, Korea, Labradori; **Mäestikud:** Skandinaavia, Alpid, Apenniinid, Püreneed, Uural, Kaukasus, Himaalaja, Kordiljeerid, Apalatšid, Andid, Kaljumäestik, Suur Veelahkmeahelik, Atlas; **Mägismaad:** Tiibet, Brasiilia, Etioopia; **Tasandikud:** Ida-Euroopa lauskmaa, Lääne-Siberi lauskmaa, Induse madalik, Gangese madalik, Kaspia alamik, Suur-Hiina tasandik, Mississippi madalik, Suurtasandik, Kesktasandik, Amazonase madalik, Kesk-Siberi kiltmaa, Mehhiko kiltmaa, Ida-Aafrika kiltmaa, Sahara kiltmaa; **Jõed:** Rein, Doonau, Volga, Leena, Ob, Jangtse, Huanghe, Indus, Ganges, Mississippi, Amazonas, Niilus, Kongo; **Järved:** Saimaa järvistu, Laadoga, Kaspia, Araal, Baikal, Suur Järvistu, Victoria, Tanganjika, Njassa, Suur Orjajärv

- tunneb looduses ja pildil ära lubjakivi, liivakivi, graniidi, basaldi, marmori ja gneissi, teab nende tähtsmaid
- omadusi ning toob näiteid kasutamise kohta;
- teab kivimite liigitamist tekke järgi ja selgitab kivimiringet;
- iseloomustab Maa siseehitust ning võrdleb mandrilist ja ookeanilist maakoort;
- võrdleb geoloogilisi protsesse laamade eemaldumise, sukeldumise, põrkumise, nihkumise ja kuumade täpi piirkonnas;
- iseloomustab teabeallikate järgi etteantud piirkonnas toimuvaid geoloogilisi protsesse, seostab neid laamade liikumisega;
- iseloomustab ja võrdleb teabeallikate järgi vulkaane, seostades nende paiknemist laamtektoonikaga ning vulkaani kuju ja purske iseloomu magma omadustega;
- teab maavärinate tekkepõhjust ja esinemispiirkondi, seismitlike lainete liigitamist ning maavärinate tugevuse mõõtmist Richteri skaala järgi;
- toob näiteid maavärinate ja vulkanismiga kaasnevate nähtuste ning nende mõju kohta keskkonnale ja majandustegevusele;
- iseloomustab üldjoontes atmosfääri koostist ja kirjeldab joonise järgi atmosfääri ehitust;
- selgitab joonise järgi Maa kiirgusbilanssi ning kasvahooneefekti;
- teab kliimat kujundavaid tegureid, sh astronoomilisi tegureid;
- selgitab joonise põhjal üldist õhuringlust ning selle mõju konkreetse koha kliimale;
- analüüsib kliima mõju teistele looduskomponentidele ja inimtegevusele;
- iseloomustab ilmakaardi järgi ilma etteantud kohas, teab ilmaprognoosimise nüüdisaegseid võimalusi;
- iseloomustab temaatiliste kaartide ja kliimadiagrammi järgi etteantud koha kliimat ning seostab selle kliimat kujundavate tegurite mõjuga;
- toob näiteid inimtegevuse mõju kohta atmosfääri koostisele;
- teab vee jaotumist Maal ning iseloomustab veeringet ja veeringe lülisid Maa eri piirkondades;
- analüüsib kaardi ja jooniste järgi veetemperatuuri ning soolsuse regionaalseid erinevusi maailmameres;
- selgitab hoovuste teket ja liikumise seaduspära maailmameres ning nende rolli kliima kujunemises;
- selgitab tõusu ja mõõna teket ning mõju rannikutele;
- selgitab lainete kuhjavat ja kulutavat tegevust järsk- ja laugrannikutel ning toob näiteid inimtegevuse mõju kohta rannikutele;
- tunneb piltidel, joonistel ning kaartidel ära fjord-, skäär-, laguun-, järsk- ja laugranniku;
- teab liustike tekketingimusi, nende jaotamist mägi- ja mandriliustikeks ning liustike levikut;
- selgitab liustike tähtsust kliima kujunemises ja veeringes;
- selgitab liustike tegevust pinnamoe kujunemisel ning toob näiteid liustikutekkeliste pinnavormide kohta;
- võrdleb keemilist ja füüsikalist murenemist, teab murenemise tähtsust looduses ning selle mõju inimtegevusele;
- iseloomustab mulla koostist, ehitust (mullaprofiili) ja kujunemist;
- iseloomustab joonise põhjal mullaprofiili ning selgitab mullas toimuvaid protsesse;
- selgitab bioomide tsonaalset levikut ning analüüsib tundrat, parasvöötme okas- ja lehtmetsa, rohtlat, kõrbet, savanni ja vihmametsa kui ökosüsteemi;
- iseloomustab mullatekketingimusi ja -protsesse tundras, parasvöötme okas- ja lehtmetsas, rohtlas, kõrbes, savannis ning vihmametsas;
- tunneb joonistel ning piltidel ära leet-, must-, ferraliit- ja gleistunud mulla;
- analüüsib teabeallikate põhjal etteantud piirkonna kliima, mullastiku ja taimestiku seoseid.